

Monumentnummer*: 512971

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 09 oktober 2001
Kadaster deel/nr 82914/137

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Uden		Maashorst		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Lieve Vrouwenplein	2			5401 AS	Uden		
Lieve Vrouwenplein	4			5401 AS	Uden		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Uden		M					7155

*Omschrijving***

Inleiding

De KAPEL van het Kruisherenklooster is in 1904-05 uitgevoerd in neo-gotische stijl naar het ontwerp van C. Franssen.

Omschrijving

De openbare kapel van het Kruisherenklooster, gewijd aan Onze Lieve Vrouw ter Linde is een driebeukige kerk onder zadel- en lessenaardaken met shingles gedekt en opgetrokken uit roodbruine machinale baksteen, met rode steen voor de raamdagkanten en gele steen voor de speklagen. Evenals het klooster heeft het gebouw aan de straatzijde een smeedijzeren hekwerk op bakstenen voetmuur tussen met natuurstenen gekanteelde dekplaten afgedekte bakstenen pijlers. Het schip telt zes traveeën, het koor heeft een travee en een zevenzijdige sluiting.

De voorgevel is gevat tussen twee met naaldspitsen en pironen bekroonde traptorens en heeft een groep van drie portalen met wimbergen, waarboven een tripletraam. In de met een geknot kruis bekroonde topgevel een nissengeleding met Mariabeeld onder baldakijn.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Links van het portaal een gedenksteen met opschrift: "ME POSUIT AO. JUB. IMM. CONC. B.M.V. PL. R.D.H. HOLLMANN, MAG. GEN. ORD. OSC. DIE 12 DEC.

MCMIV". Rechts een steen met opschrift "ME CONSECRAVIT EPISC. BUSC. WILH. V.D. VEN, PONT. MAX. PIO X. DIE 25 SEPT. MCMV". Het schip heeft in de zijbeuken telkens twee gekoppelde lancetramen en in de lichtbeuk tripletramen tussen steunberen. Tegen de tweede travee van de zijbeuk rechts de voor Franssen karakteristieke driezijdig gesloten dwarsgerichte zijkapel van Maria. In de gevel een deels verweerde kalkstenen gedenksteen met de voorstelling van Maria ter Linde en de tekst: "Gedenkteeken van de Broederschap der Bossche Udense Processie bij haar 150-jarig bestaan Ao. Do. 1874". Tegen de zijbeuken plat afgedekte biechtstoeluitbouwen en aan het eind vijfzijdige absiden. Op het dak een slanke, achzijdige dakruiter en dakkapellen. De koorsluiting met slanke lancetramen heeft een plat afgedekte kastenomgang met gekoppelde raampjes tussen haast luchtboogachtige steunberen. Het inwendige is uitgevoerd in een combinatie van schoon metselwerk in rood en gepleisterde muurvlakken. Deze treffen we ook aan in het met drie kruisgewelven overdekte portaal. Het schip heeft een tweedelige opstand met ronde hardstenen kolommen met bladkapitelen, waarvan kolonnetten opgaan, die op kalkstenen bladkapitelen de gordelbogen van de vierdelige kruisribgewelven dragen. De tripletramen gaan op boven een driedelig pseudotriforium met houten luikjes in de middennis. De zijbeuken hebben deels inwendige steunberen en vierdelige kruisribgewelven. Het straalgewelf in de koorsluiting wordt voor het oog gedragen door kolonnetten opgaande van kraagstenen. Koor en zijkapellen hebben een bevloering met polychrome ornamenttegels. De rijke neogotische inventaris omvat onder meer de volgende objecten. Orgelgalerij met briefpanelen. Preekstoel (J. Custers, Stratum, 1913) met beschilderde klankschelp en op de kuip van links naar rechts Nicolaas, Paulus predikend, Willibrordus, de Bergrede, Augustinus, Petrus predikend, Martinus (Patroon van de schenker em. past. Martinus van den Bogaard), de Bergrede. Hoogaltaar met tombe (J. Thissen, Roermond, 1905) en retabel (ontwerp C. Franssen, uitv. M. van Bokhoven, Den Bosch 1906). Op de tombe reliëfs met Offer van Melchisedek, Paaslam, Mannaregen. Tabernakel met expositietroon en in de predella van links naar rechts reliëfs van de evangelisten Marcus, Johannes, Lucas en Mattheus. In het retabel Odilia, geboorte, annunciatie en Helena. In de linker- of H. Kruiskapel een altaar (J.P. Maas, Haarlem, 1910) met kruisbeeld en kandelaars (J. Jonkergouw, Den Bosch, 1910). In de rechter- of H. Hartkapel een altaar (J.P. Maas, Haarlem, 1910) met H. Hartbeeld uit het vroegere internaat en schilderijen van Franciscus van Sales en Margaretha Mara Alacoque door G. de Geetere (Halle, 1910). Op koper geschilderde kruiswegstaties (Gerards, Arnhem, 1913, naar Fühlich). In de H. Hartkapel schilderijen van Franciscus van Sales en Margaretha Maria Alacoque. In de zijbeuken onder baldakijnen neogotische beelden van atelier Van Eck, Eindhoven. Links Helena, Augustinus, Johannes de Evangelist, Martinus, Paulus en rechts Lidwina, Aloysius, Anna, Alphonsus en Petrus. Gepolychromeerde beelden van Jozef, Odilia en Antonius van Padua (J.P. Maas, Haarlem, 1912). In de Mariakapel rechts van de ingang een tegelvloer, een smeedijzeren hek met ijzeren triomfbalk met opschrift "Behoudenis der zieken BVO". Hier is onder een neogotisch baldakijn het genadebeeld van Maria ter Linden geplaatst. Achter in de linkermuur het 'Wonderkruis' uit de zestiende eeuw met reliekschrijnen en erboven een glasraam met de legende van het wonderkruis, de wapens van Mgr. Van de Brugt ('Justitia Castrum pacis') en Mgr. Smits ('Simplex Exaltabis') en de tekst: "Ex Amore Cordis Cruci Exuli" (J.B. Capronnier, Brussel, 1883). De glas-in-loodramen bestaan uit eenvoudig grisailleglas met in koor en kapellen figuratieve voorstellingen. In het portaal een raam van Maria ter Linde (J.B. Capronnier, Brussel, 1888). In het koor ramen met Augustinus, Calvariegroep, Maria in de stralenkrans, Kruisvinding door Helena en Odilia (F. Nicolas, Roermond, 1906). De ramen in de Mariakapel bevatten Maria als 'Oorzaak onzer blijdschap', 'Behoudenis der zieken', 'Maria, Koningin der apostelen', 'Troosteres der bedrukten' en 'Koningin van de vrede' (Luc van Hoek, 1947). Nabij deze kapel een gedenksteen van de kroning van het Mariabeeld uit 1938. Voor de kapel twee oudere esdoorns.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De devotiekapel is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een geestelijke ontwikkeling, namelijk de hernieuwde bloei van orden in de vroege twintigste eeuw en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de kloosterkapel. Het is tevens van belang omdat de gebouwen de aanwezigheid en vorming van vele eeuwen kloostercultuur en de Mariadevotie ter plaatse materialiseren. Het is architectuurhistorisch van belang vanwege de stijl, het bijzondere materiaalgebruik en de ornamentiek en is tevens van belang als voorbeeld van het werk van de architect Franssen. Het heeft ensemblewaarden vanwege de samenhang van klooster en openbare kapel. Het is tevens van belang in samenhang met de gaafheid van de omgeving.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kapel (F)

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument